

premie vystavovatelům, kteří účastnili se výstavy dodavše předměty vynikající důležitostí a významem svým.

6. V obchodu knihkupckém jest premie nádavkem záležejícím v nějakém uměleckém díle (obrazu), které se zajišťuje a dává upisovateli nebo předplatiteli, odeběře-li od knihkupce větší zásobu knih.

7. Dřívější školní premie rozdělené ve školách obecných zrušeny byly novějšími zákony školními.

8. Premie zajišťují též úřady bezpečnostní i soukromé osoby na vy-pátrání a postižení osob, které se dopustily nějakého těžkého zločinu.

Prenotace viz Záznam knihovní.

Presbyterium.

I. Presbyterium jest obecní představenstvo evangelické farní nebo filiální obce, jemuž přísluší obec na venek zastupovati a obstarávati přímou správu obecních záležitostí vyjímaje ty, které jsou vykázány farnímu úřadu jako takovému. Presbyterium to sestává z faráře nebo z farářů jisté obce, pokud se týká, z vikaře stálého a určitého počtu světských členů obcí volených (presbyterové, starší). Při projednávání záležitostí školních má správce školy rozhodující hlas. Počet zvolených starších řídí se dle velikosti obce; avšak počet jich musí obnášeti alespoň 6 starších v obcích čítajících do 500 duší a nanejvýš 32 starších v obcích o více než 5000 duších. V těchto mezích stanoví každá jednotlivá obec svým obecním zastupitelstvem počet starších a má vymoci si pro usnesení jeho schválení výboru seniorů.

II, Organísace.

Presbyterium volí ze svého středu světského zástupce (kuratora) a jeho náměstka, zapisovatele a pokladníka, po případě správce fondu. Volbu funkcionářů sluší oznámiti senioru. Jak pokladník, tak i všichni členové presbyteria mají pečlivě dbáti toho, aby jmění obecní a nadace byly co nejlépe uloženy a spravovány. Všechny osoby povolané k součinnosti při správě jmění obcí ručí dle občanských zákonů. Úřad presbytera jest čestným a vykonává se bezplatně. Nedostaví-li se některý starší (presbyter) po třikráte za sebou, nepodav náležité omluvy, do shromáždění, může usnesením většiny čítající $\frac{3}{4}$ všech hlasů prohlášen být za zbavena svého mandátu. Pozbude-li presbyter vlastností nezbytných k volitelnosti své, přestává býti členem této korporace (§ 78).

Nově zvolení presbyteri mají některé neděle po skončení služeb božích složití slib do rukou farářových (§ 77).

Předsedou presbyteria jest pravidlem farář, nemůže-li se farář shromáždění účastniti, kurator. Chce-li některá obec vznést na kuratora trvale úřad předsedy, jest v té příčině učiniti potřebné opatření v místních stanovách.

III. Řád jednací.

Presbyterium usnází se většinou hlasů; hlasování dle jmen provádí se, žádá-li za to třetina přítomných členů. Tajné hlasování odbývá se při volbách a při otázkách, týkajících se osobních zájmů jednotlivých členů. Předseda má stejné právo hlasovací jako ostatní členové a rozhoduje v případě rovnosti hlasů svým hlasem. Má-li za to některý člen, že povinností jeho jest zdržeti se hlasování, má dáti protokolárně poznamenati důvody toho. O každém sezení vede se protokol, který se přečte a na to podepíše předsedou, zapisovatelem a některým členem.

Protesty a separátní vota lze přiložiti ku protokolu jedině v tom případě, byl-li v sezení samém vysloven úmysl, přiložiti je, a udán-li zevrubně jich obsah a podají-li se do 8 dnů. Při visitacích kostelů dlužno protokoly předložití visitujícímu hodnostáři. Výtahy z protokolů podepsané předsedou a zapisovatelem a opatřené obecní pečeti mají platnost originálu. Ku písemnému osvědčení jednání právních pro obec církevní vyhledává se podpis předsedy a dvou jiných členů presbyteria a připojení pečeti obecní. Legitimaci (oprávněnost) těch, kdož listinu takovou vyhotovili, jakož i pravost jich podpisů potvrzuje dle potřeby senior.

IV. Obor působnosti.

V obor působnosti presbyteria přináleží jmenovitě: podporování farního úřadu při pěstování křesťanského života v obci, k čemuž přispívá vedle vlastního vzoru i osobní vliv i plnění povinností starších; dále udržení církevního pořádku v kostelní budově mezi službami božími; péče o zařízení a zachování školy; křesťanská péče o chudé a nemocné, jmenovitě o vdovy a sirotky, dále o osoby bez dohledu a o osoby občansky trestané; vedení obecní knihy, zakládání a vedení seznamů voličských a konečná rozhodnutí námitek proti nim podaných a zavedení voleb; ustanovení a propuštění prozatímně zřízených učitelů, varhaníků, zpěváků a kostelníků; zachovávání vnějšího blaha obce; zřízení a zachování veškerého movitého i nemovitého vlastnictví obecního; péče o přesné splácení dávek (odměn), ku kterým se obec zavázala.

Presbyterium má v prvních měsících každého roku dáti obecnímu zastupitelstvu zprávu a sděliti zprávu tuto se seniorem. Důvodná přání a stížnosti co do zastávání služby nebo způsobu života duchovního některého mají starší církevní přednésti tomuto duchovnímu jakožto svému nejstaršímu v bratrské lásce a oznámiti je teprve tehdy vyšším církevním úřadům, když domluva jich minula se účinkem. Presbyterium oprávněno jest předložití odůvodněné návrhy týkající se evangelické církve jeho vyznání úřadu seniorátnímu k dalšímu řádnému projednání; presbyterium volí ze svého středu zástupce do shromáždění seniorů. Dopustí-li se presbyterium zanedbání svých povinností nebo jednání zákonům se příčího, má výbor seniorátní nepřístojnosti ty odstraniti. Výboru superintendenčnímu, pokud se týká, vrchní radě církevní přísluší dle potřeby a dle okolností (§ 69) právo i rozpustiti presbyterium (§§ 49—63).

V. Pro farní obce o jedné nebo několika filiálkách lze zřídit zvláštní farní presbyterium, které obstarává správu společných záležitostí obce farní; utvořeno jest delegací z jednotlivých presbyterií a má býti přiměřen počet delegovaných poměru členů ku hlasování oprávněných v obci mateřské ku členům v obcích filiálních. Poměrné číslo stanoví výbor seniorátní (§ 25 a 71).

Principal viz Pomocníci obchodní a Prokura.

Privilegia (výsady).

I. P o j e m.

Právo výjimečné (*ius singulare*) protivou k právu obecnému (*ius commune*) obsahuje jakési přednosti (výhody) korporací, jednotlivých tříd občanské společnosti nebo jednotlivých osob, pročež římské prameny právní označují *ius singulare privilegium* v širším slova smyslu. V užším smyslu vyrozumívá právo římské *privilegium* zvláštní práva pro určité právní subjekty nebo právní objekty. Ve smyslu nynějších právních norem rozumí